

Themanummer Oncologie

In dit themanummer wordt de huidige stand van zaken op het gebied van oncologie gepresenteerd.

Voeding & kanker

Kort nieuws	4 - 12 - 32
Rol diëtist bij behandeling ondervoeding onmiskenbaar	7
Meer onderzoek nodig naar effect van vitamine-supplementen op kanker	14

Voeding & kanker

'Kankerpatiënten willen iets doen met je voedingsadviezen' – Interview met Marleen Ariëns	20

Werk

'Voeding en bewegen kan je niet los zien van elkaar'	26

Overige rubrieken

Ethische kwestie: Wie bepaalt wanneer de voeding van terminale kankerpatiënten wordt gestopt?	18
NIEUW Maatwerk: 79-jarige man met longkanker	24
NIEUW Lopend onderzoek	30
De visie van... de kankerepidemioloog	34
Colofon	34

Wetenschappelijk katern

Precachexie en cachexie bij patiënten met kanker: actuele inzichten en handvatten voor de diëtist
S. Buskermolen, B.S. van der Meij, M.A. van Bokhorst-de van der Schueren, J.A.E. Langius

Beschouwing

Jeanne Vogel, Sandra Beijer

**NEDERLANDSE VERENIGING
VAN DIËTISTEN**

De redactionele invulling wordt verzorgd door een onafhankelijke redactie.

Persoonlijke ervaring telt

Bij het uitkomen van dit themanummer is het geweldig te zien dat de voedingszorg bij kanker een grote ontwikkeling heeft doorgemaakt. Nog maar twee decennia geleden was de diëtist nauwelijks bij kanker betrokken, hooguit om lekkere hapjes te regelen voor de patiënt met een slechte prognose. Tegenwoordig is de oncologische diëtetiek een essentieel onderdeel van de kankerbehandeling. Het is een spannend en aantrekkelijk vakgebied geworden, voortdurend in beweging, steeds met nieuwe ontwikkelingen, verdieping en specialisaties. Vroeger werd bijna standaard een energie- en eiwitverrijkte voeding aanbevolen. Door vergaande specialisatie worden nu per tumor, per stadium en per behandeling specifieke voedingsadviezen verstrekt. Deze vakinhoudelijke ervaring is samen met de laatste wetenschappelijke inzichten gebundeld in dit themanummer, waaraan veel deskundige collega's hebben meegewerkt.

Maar ook persoonlijke ervaring telt. Vroeger of later wordt iedere diëtist die professioneel kankerpatiënten begeleidt tegen wil en dank ook ervaringsdeskundige. Eén op de drie Nederlanders krijgt in zijn of haar leven kanker. Hierdoor is het vrijwel uitgesloten dat je in je privéleven níet met kanker te maken krijgt.

Als privépersoon zie je 'met andere ogen' wat werkt en wat mis gaat. Vaak is de voedingszorg adequaat en *state of the art*, maar ook nog te vaak ver weg en gemist. Hoe ongewenst ook: die persoonlijke ervaring en bagage is veel waard en kan worden ingezet voor verbetering van de voedingszorg.

Want iedere patiënt met kanker gun je een goede, betrokken diëtist, die op het gebied van voedingszorg het verschil kan maken.

Jeanne Vogel

Diëtist, oprichter en lid LWDO